

Ierosināta lieta par Saeimas vēlēšanu likuma normu, kas liedz Saeimas vēlēšanām pieteikt un Saeimā ievēlēt personas, kuras pēc 1991. gada 13. janvāra darbojušās noteiktās organizācijās

Satversmes tiesas 3. kolēģija 2017. gada 18. oktobrī ierosināja lietu “Par Saeimas vēlēšanu likuma 5. panta 6. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 9. un 91. pantam”.

Apstrīdēta norma

Saeimas vēlēšanu likuma 5. panta 6. punkts nosaka, ka Saeimas vēlēšanām nevar pieteikt par kandidātiem un Saeimā nevar ievēlēt personas, kuras pēc 1991. gada 13. janvāra darbojušās PSKP¹ (LKP²), Latvijas PSR³ Darbaļaužu internacionālajā frontē, Darba kolektīvu apvienotajā padomē, Kara un darba veterānu organizācijā, Vislatvijas sabiedrības glābšanas komitejā vai tās reģionālajās komitejās.

Augstāka juridiska spēka normas

Satversmes 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 9. pants: “Saeimā var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni, kurš vēlēšanu pirmā dienā ir vecāks par divdesmit vienu gadu.”

Satversmes 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Tatjanas Ždanokas pieteikuma. Pieteikuma iesniedzēja no 1990. gada aprīļa līdz 1991. gada augustam bijusi ievēlēta par LKP Kontroles un revīzijas komisijas locekli. Pēc prokuratūras lūguma 1999. gadā ar tiesas spriedumu tika konstatēts, ka pieteikuma iesniedzēja pēc 1991. gada 13. janvāra darbojusies LKP.

¹ Padomju Savienības komunistiskā partija

² Latvijas Komunistiskā partija

³ Padomju Sociālistiskā Republika

Pieteikuma iesniedzēja par minēto spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību un kasācijas sūdzību, tiesa abas sūdzības noraidīja, atstājot spēkā pirmās instances spriedumu.

Pieteikuma iesniedzēja 2017. gadā vērsusies ar iesniegumu Centrālajā vēlēšanu komisijā, lai noskaidrotu, vai viņai ir tiesības kandidēt Saeimas vēlēšanās. Centrālā vēlēšanu komisija sniegusi uzziņu, ka minētajos apstākļos, pamatojoties uz apstrīdēto normu, pieteikuma iesniedzēja nevar pieteikt kandidatūru Saeimas vēlēšanām.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma ierobežojot bijušo PSKP (LKP) biedru tiesības, nosakot atšķirīgu attieksmi pret tiem salīdzinājumā ar citiem Latvijas pilsoņiem, kuriem Saeimas vēlēšanu likums paredz tiesības pieteikt savu kandidatūru Saeimas vēlēšanās. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā šādai atšķirīgai attieksmei vairs neesot objektīva pamatojuma, tādējādi tiekot pārkāpts Satversmes 91. pantā noteiktais vienlīdzības princips, kā arī Satversmes 1. un 9. pants.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2017. gada 18. decembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2018. gada 18. marts. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze
Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv
67830737, 26200580